© Kiskapu Kft. Minden jog fenntartva

Parancsállományok a Weben és egyéb helyeken

Marcel a legközelebbi forgatókönyved vázlatkészítéséhez és összerendezéséhez mutat néhány egyszerű módszert.

François, mon ami, mit csinálsz? Látom, szabad utat engedtél alkotói vénádnak. Sárkányok, űrhajók, világkörüli Linux-rendszerek… lenyűgöző történet. Látom, az étterem is a díszlet részét fogja képezni – csodálatos! De vajon mi okból dolgoztatod ennyire a szürkeállományodat, François? Vagy úgy! A Linuxvilág 2002. áprilisi számának középpontjában a webes parancsállományok (web scripting) írása áll, és te épp forgatókönyvet írsz (script) egy bemutatandó internetes műsorhoz (a script szó parancsállományt és forgatókönyvet is jelent az angolban – a ford.).
A Világhálóra írsz forgatókönyveket? És miért korlátozod magad a Webre, miért nem írsz rádiós, televíziós vagy színpadi bemutatóra is? A megfelelő eszközzel és a Linuxszal bármire készen állsz.
Siess a pincébe, François, megérkeztek a vendégeink! Hozd fel az ausztráliai Margaret River Chardonnayt – remek bor: illatos és gondolatébresztő. Vite!
Amíg François felhozza a bort, elmagyarázom, mi történt, kedves barátaim. Hűséges pincérünk sajnos félreértette e havi vezérfonalunkat. Éppen egy forgatókönyv írásán fáradozik, remélve, hogy a világhálós bemutatója sikert arat majd. Ahelyett, hogy kiábrándítanánk, a mai menüt a téma köré szervezzük, vagyis történeteket fogunk életre kelteni.
Egy jelenet megtervezése és a tökéletes színpadi beállítás megteremtése némi fortélyt igényel ahhoz, hogy gondolatainkat megfelelően tudjuk elrendezni és áttekinteni. Pontosan ez járhatott ***Peter Teichman*** fejében is a Think nevű Gtk/Gnome-alkalmazás megírásakor, amellyel rangsor szerinti dokumentumvázlatot hozhatunk létre, majd az eredményt XML-dokumentumként menthetjük. Ha gyors pillantást akarsz vetni a Thinkre, látogass el a
➲ http://primates.ximian.com/~peter/think címre és töltsd le a legfrissebb forrást. A kód kibontása után a hagyományos `./configure` lépéshármast követhetjük:

```
tar -xzvf think-0.2.1.tar.gz
cd think-0.2.1
./configure
make
make install
```

A Think futtatásához a `think &` parancsot kell begépelned. Az *1. kép* a programot működés közben mutatja.
E kis gondolatrendszerező alkalmazása során csomópontokat és alcsomópontokat kell létrehoznunk, olyan nevet adva nekik, ami kicsit többet mond annál, mint az üres csomópont (empty node). Minden csomóponthoz szöveget rendelhetünk. Például a párbeszéd szövege a második jelenetet írja le, ami az 1. felvonás egyik alcsomópontja. E csomópontok mindegyike a „fogd és dobd” módszerrel helyezhető át a bal oldali lista tetszőleges helyére. A dokumentum szerkezetének átláthatóságához bármelyik főcsomópont egyetlen sorrá csukható össze.

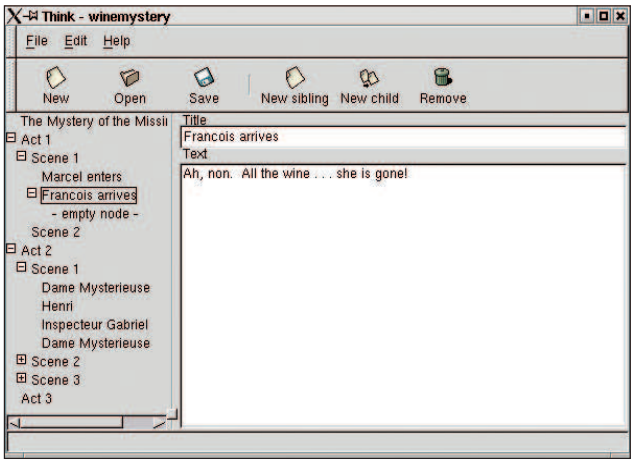

1. kép Gnome Think

2. kép Belépés az Emacs Outline üzemmódjába

Természetesen nem kell olyasmit letöltened, amit nem akarsz. Jó eséllyel a rendszered már rendelkezik a legendás Emacs szerkesztővel. Grafikus felület futtatására sincs szükséged, hiszen az Emacs szöveges módban is elboldogul. Miért is ne próbálnánk ki a vázlatüzemmódot, amikor olyan egyszerűen használható?
Indítsd el az Emacsot az `emacs ÆllomÆnynØv` paranccsal. Ha az állomány még nem létezik, az Emacs létrehozza. Ezzel az Emacs szerkesztőmódjába jutunk. Ahhoz, hogy a vázlatszolgáltatást kipróbáld, az ESC-X-et, majd az ***outline-mode***-ot kell választanod (lásd a *2. képet*).
Most már csak el kell kezdenünk a gépelést. A szint (a Think kifejezését használva: csomópont) jelzéséhez csupán egy csillagot (*) gépeljünk be, alszint létrehozásához kettőt (**) és így tovább. Ezek alá a címsorok alá a többi szerkesztőprogramhoz hasonlóan bármit beírhatsz. Egy szint, alszint vagy faszerkezet elrejtéséhez az Emacs a CTRL-C szekvenciákat alkalmazza. Az első táblázatban láthatunk is néhányat. Természetesen, ha X grafikus módban futtatod az Emacsot, az egérrel a menüsoron egyszerűen csak a ***Show*** (mutat) és ***Hide*** (elrejt) menüpontokra kell kattintani. Amikor elrejtünk egy szintet, csak az első sora vagy a cím jelenik meg, amelyet három pont (…) követ, az ezt követő adat rejtve marad.
A *3. képen* éppen „Mystery of the Missing Wine (A lábakélt bor rejtélye)” című művemen dolgozom az Emacs vázlatmódját használva.
Amikor ***Christopher Tomaras Lansdowne*** vígjátéktervet akart írni, egy kis Perllel és XML-lel kezdett foglalkozni, majd a GScriptWriterben összekapcsolta őket. Ez olyan Gtk-eszköz, amellyel egy történetet írhatunk körül, új szereplőket vehetünk

fel, akiket legördülő listából választhatunk ki, amikor párbeszédeket vagy cselekményt szeretnénk hozzájuk rendelni. Ez az egyszerű kis program a dokumentum HTML-ként való mentésekor is szép munkát végez.
A GScriptWritert a
➲ http://cs.alfred.edu/~lansdoct/linux/gscriptwriter címre ellátogatva szerezheted meg. A forrás birtokában a telepítést így hajthatod végre:

```
tar -xzvf gscriptwriter-0.1.2.tar.gz
cd gscriptwriter-0.1.2
./gscriptwriter.pl
```

Mint már bizonyára észrevetted, a folyamatból hiányzik a fordítás művelete, egyszerűen futtasd a parancsállományt. Szép Gtk-felületet kapsz, amelyen keresztül a vígjátékok forgatókönyírásának minden feladata elvégezhető. Nézz csak

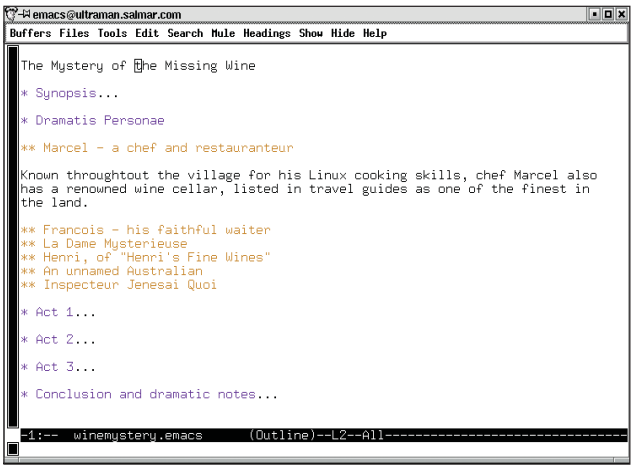

3. kép A titok felfedése Emacs-kiemeléssel

a *4. képre*! François keményen dolgozik egy rejtélyen, ami éppen az éttermünkben játszódik.
A forgatókönyv eseményeinek menete könnyen átszervezhető, csak ki kell választani a megfelelő sorokat, amelyek fel-lemozgathatók. A munkát mentsd, majd válaszd a HTML-exportálás lehetőségét. Eredményül szépen befejezett alkotást kapsz (természetesen csak a rejtély megoldása után). A GScriptWriter még befejezetlen, de a Perl-kódot a saját igényeid szerint könnyen módosítani tudod.
Néhányan úgy gondolják, hogy a történet nem más, mint amilyet a Slashdot.org-on olvashatunk, és soha nem lehet elég belőle. A gond könnyen orvosolható: böngésződbe írd be a ➲ http://bbspot.com/toys/slashtitle/index.html címet. Igen szórakoztató helyen találod magad, amely álvéletlen Slashdot-történeteket hoz létre. Szánj rá egy látogatást, mon ami, és meglátod, miről beszélek. De térjünk vissza tárgyunkhoz!
A „történet" szó számos különböző jelentést rejt. A hirdetőtáblák olyan együttes törekvést valósítanak meg, amelyek használói számára lehetővé teszik, hogy egy központosított feladaton a Világháló használatával közösen dolgozzanak. A történet egyetlen kiírás formájában egy elgondolás kezdetét közvetítve jelenik meg. Néhányan válaszolnak, folytatják az eszmecserét, és nemsokára vagy egy zűrzavar közepén, vagy a következő nagy dráma elütésében találod magad. Megfelelő környezetben egy rugalmas hirdetőtábla csodálatos eszköz lehet.

A következő fogás neve Phorum. A Phorum ingyenes, nyílt forráskódú alkalmazás, amely egyszerű, az Apache-éhoz hasonló felhasználási szerződéssel terjeszthető. Futtatásához Apache-kiszolgáló szükséges, amelyen engedélyezzük a PHP-t, valamint egy támogatott adatbázistípust kíván meg, amely például PostgreSQL, MySQL vagy Sybase lehet. A Phorum

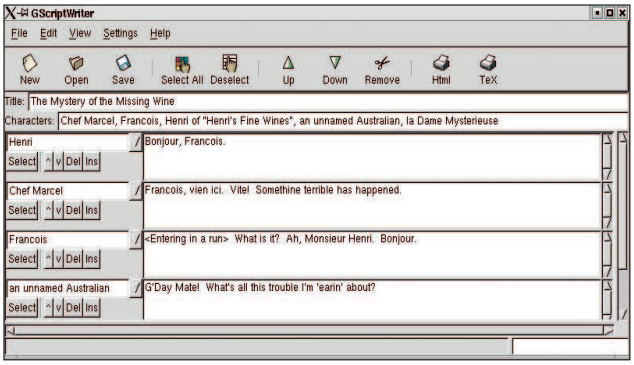

4. kép François a GScripteWritert használja

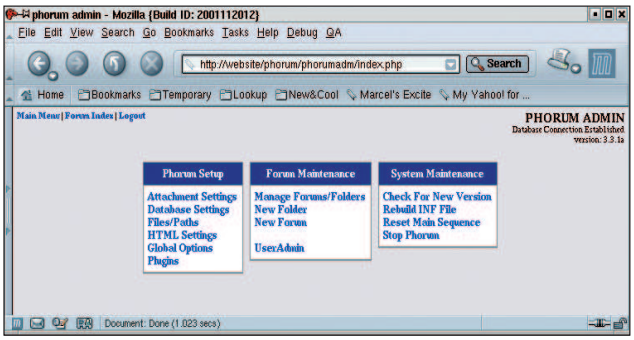

5 kép A Phorum's Admin beállítóablaka

nagymértékben adatbázisfüggetlen, és telepítéskor futó adatbázis-kiszolgálók után kutatva önműködő keresést hajt végre. A telepítést nagyon egyszerűnek fogod találni. Kezdd a Phorum honlapjának (➲ http://phorum.org) meglátogatásával, és töltsd le a legfrissebb forrást. A telepítést a forrás webkiszolgáló rendszeredbe való kicsomagolásával indítsd:

```
tar -xzvf phorum-3.3.1a.tar.gz
mv phorum-3.3.1a.tar.gz
➥/usr/local/apache/htdocs/phorum
cd /usr/local/apache/htdocs/phorum
```

Előfordulhat, hogy ennél a pontnál a `secure` parancsállomány futtatásával szeretnéd majd folytatni, amellyel a Phorum biztonságával kapcsolatos elérési utak és engedélyek állíthatók be. Ezt a parancsállományok könyvtárában találod: ***scripts/secure***
Ez különösen abban az esetben fontos, ha látszólagos webkiszolgálót futtatsz. Mivel a Phorum szerkezete közismert, valószínűleg meg akarod majd változtatni az admin könyvtár nevét. Ez az első kérdés, amelyre választ kell adnod. Javaslom, hogy a könyvtár ***.htaccess*** állománnyal való védelmére vonatkozó kérdésre is igennel felelj. Végül a Phorum megkérdezi, hogy az Apache-kiszolgáló milyen felhasználói név alatt fut. Esetemben ez www volt. A telepítés további része működés közben zajlik. Ehhez a böngésződbe a felügyeleti könyvtár

© Kiskapu Kft. Minden jog fenntartva

© Kiskapu Kft. Minden jog fenntartva

elérési útvonalát kell beírnod. Ha a biztonsági parancsállomány futtatása során ezt megváltoztattad, a megfelelő elérési utat kell használnod:

http://yourwebserver/phorum/admin

A Phorum telepített adatbázisodat megpróbálja önműködően felismerni. Ha több ilyen is létezik (mint nálam is), ezen a

Emacs-vezérlőbillentyűzetek

Mutat		*Elrejt*	
CTRL-C CTRL-A	Mindent mutat	CTRL-C CTRL-L	Levelek elrejtése
CTRL-C CTRL-E	Bejegyzést mutat	CTRL-C CTRL-T	Törzs elrejtése
CTRL-C CTRL-K	Elágazásokat mutat	CTRL-C CTRL-C	Bejegyzés elrejtése
CTRL-C CTRL-TAB	Gyerek mutat	CTRL-C CTRL-D	Alfa elrejtése
CTRL-C CTRL-S	Alfát mutat	CTRL-C CTRL-Q	Alszintek elrejtése
		CTRL-C CTRL-O	Egyebek elrejtése

6. kép Vicces dolgok a „Phorum"-on

ponton választanod kell közülük. Én telepítésem során a PostgreSQL-t választottam. A Submit (elküld) gombra kattintás után az adatbáziskiszolgáló nevét (localhost), az adatbázis nevét, a felhasználói nevet és jelszót kellett megadnom. Mielőtt továbbmennél és kitöltenéd ezeket a mezőket, hadd figyelmeztesselek valamire. Az adatbázis-felhasználónak egy valóban létező felhasználói névnek kell lennie, kivéve, ha az adatbázisod nem igényel nevet és jelszót (ami nem túl biztonságos dolog). A PostgreSQL esetén a felhasználó hozzáadása így történik:

```
createuser felhasznÆl i_nØv
```

A felhasználónak létrehozó és módosító képességekre lesz szüksége, majd egy üres adatbázist kell létrehoznod. A sajátomat (talán kicsit földhözragadtan) phorumnak neveztem el. Nincs időnk az összes adatbázisra kitérni, de ha úgy adódik, hogy PostfreSQL-t futtatsz, a `postmaster`-t mindenképpen `-i` kapcsolóval indítsd, hogy az adatbázishoz való kapcsolódást TCP-n és a Weben keresztül egyaránt lehetővé tedd:

```
/usr/bin/postmaster -D /var/lib/pgsql/data -i
```

Időközben – visszatérve a böngészőn keresztüli telepítéshez – kitöltöm a hátralévő mezőket, a Submit gombra kattintok, jutalmam pedig egy szép üzenet, mely szerint a tábla létrehozása és az adatbázis frissítése megtörtént. Egészségetekre, mes amis! De várjatok csak – ahogy nálunk mondják: van másik! A következő képernyőn a felügyeleti felhasználói név és jelszó megadására van szükségem, végül az utolsó képernyőn a Phorum címének és a felügyelő levélcímének a rögzítésére, legutoljára a Submitra kell kattintanom és kész is vagyunk. Ekkor a rendszer önműködően a felügyeleti bejelentkező képernyőre irányít. Írd be az imént megadott felügyeleti nevet és jelszót, majd itt az idő, hogy kicsinosítsd a saját vitafelületedet.

Megváltoztathatod a színbeállításokat, az oldalanként megjelenő üzenetek számát, megadható, hogy a felhasználók csatolhatnak-e állományokat és ezek mekkorák lehetnek. Az *5. kép* a Phorum felügyeleti képernyőjét mutatja.

Mivel témakörök nélkül a viták meglehetősen haszontalanok, talán néhány percet rá tudsz szánni a Phorum témakörökkel való feltöltésére. A kapcsolódó párbeszédablakok egyszerűek, könnyen használhatóak – a segítségükkel megadható, hogy ki adhat fel üzeneteket, a vita moderált-e, valamint a megjelenítés (szín, elrendezés) tulajdonságai is beállíthatók.

Miután mindezzel elkészültél, célszerű a felhasználók felé is kinyitni a Phorumot. Egyszerűségénél fogva akár egy már létező weblaphoz is kapcsolhatjuk, például keretként betöltve. A Phorumot használó számos oldal ezt a módszert követi. Jó megoldást érhetsz el úgy is, ha a böngészőjüket a honlapodon lévő phorumra irányítod:

http://your_website_address/phorum

Most már a felhasználók végrehajthatják egyedi beállításaikat, olvashatnak, üzeneteket írhatnak, mások leveleire válaszolhatnak. Hogy ténylegesen szükségük lesz-e felhasználói profilra, az a Phorum felügyeleti képernyőjén keresztül létrehozott vitaablak előzetes beállításain múlik. A *6. kép* a Phorumot eszmecsere közben mutatja.

Kedves barátaim, ismét elérkezett a záróra ideje Chez Marcelnél. Még egyszer köszönöm, hogy ellátogattatok, a viszontlátásra! A votre santé!

Marcel Gagné (mggagne@salmar.com) Mississaugaban (Ontario, Kanada) él, a Salmar Consulting Inc. rendszerépítéssel és hálózati tanácsadással foglalkozó cég elnöke. Pilóta és sci-fi író egy személyben. A Világhálón elérhető honlapján sok hasznos dolgot találhatunk ➲ http://www.salmar.com/marcel/

A jó könyvnek lelke van...

Mammut I. Földszint 13–15. 1024 Budapest, Lövőház utca 2–4. Telefon: 345-8056
MOM Park –1 szint 1.8 1126 Budapest, Alkotás út 53. Telefon: 487-5430